

ประโยค ป.ธ.๙
แต่ง ไทยเป็นมคอธ
สอบ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๓

การค้นคว้าพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่สมควรอย่างยิ่งที่จะใฝ่หา เพราะว่าเป็นหลักของพระพุทธศาสนา และศาสนาพุทธนี้เป็นหลักที่เราทุกคน โดยเฉพาะเป็นพุทธศาสนิกชนจะต้องยึดถือ ศาสนาพุทธนี้เป็นสิ่งประเสริฐที่ทำให้คนเราจะบรรลุถึงความสำเร็จได้ และอย่างนี้อ้างประกาศพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ว่า สำคัญอยู่ที่ปฏิบัติ และการปฏิบัตินี้ ต้องอาศัยความรู้ ก็เป็นความจริงอย่างยิ่ง ฉะนั้น ดูตามพระบรมราชโองการนั้น ก็ต้องค้นคว้าให้ลึกซึ้ง จึงจะเป็นการดีและเหมาะสม

ส่วนสำคัญตามพระบรมราชโองการนั้น คือว่า ทุกสิ่งทุกอย่างจะดีได้ด้วยการปฏิบัติ ถ้าเราดูแค่นี้ก็พอแล้ว ส่วนเรื่องการค้นคว้าเป็นสิ่งประกอบ ที่ว่าเป็นสิ่งประกอบ เพราะว่าการค้นคว้า จะค้นคว้าได้หลายทางเหลือเกิน บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะค้นคว้าทั้งหมดไม่ได้ การที่สมาคมได้ตั้งเป็นมูลนิธิค้นคว้าทางพุทธศาสนา ได้ปักใจที่จะทำการค้นคว้าเป็นเฉพาะกิจในด้านต่างๆ ก็เป็นที่เหมาะสมแล้ว ตามที่ได้ทำนี้ ก็นับว่าเป็นผลสำเร็จอย่างหนึ่ง แต่ต้องให้เข้าใจว่า เป็นความสำเร็จ ซึ่งเป็นเฉพาะกิจอย่างหนึ่ง ไม่ใช่ว่าเป็นทุกอย่าง

ฉะนั้น การที่สมาคมได้ตั้งเป้าหมายที่จะค้นคว้า ก็ขอให้ปฏิบัติตามพระบรมราชโองการที่ว่า จะต้องรู้ตัว รู้ตัวว่า เรากำลังทำอะไร และรู้ว่า ถึงงานที่ตนได้ทำนั้น อาจเป็นงานหนักงานใหญ่ก็จริง แต่เป็นส่วนเดียว พระพุทธศาสนาซึ่งใหญ่โตมโหฬาร ไม่สามารถที่จะปฏิบัติได้ครบถ้วนหมดทุกอย่าง แต่ก็ไม่ใช่ที่เราจะห่อหุ้มว่า กว้างขวางเหลือเกินเลยไม่ทำสิ่งที่ควรทำ จึงเห็นสมควรที่จะทำและทำให้จริงให้ลึกซึ้งที่สุด และขอให้ตั้งจิตใจและความคิดไว้ว่า การทำนั้นไม่ใช่ที่เราทำแล้ว จะเป็นทางหรือเป็นงานที่ใช้ได้ทั่ว

ทุกกรณี ฉะนั้น การที่ทำก็ทำด้วยความตั้งใจ แต่ต้องระมัดระวังไม่ให้หลักในการทำ
ขัดกับผู้อื่น ซึ่งกำลังทำอยู่ด้วยกัน

ผู้ที่คั่นคว่ำทางพระพุทธศาสนา คั่นคว่ำได้หลายอย่างหลายทาง เราจะคั่นคว่ำ
ในทางที่เราทำได้แล้วให้สำเร็จเป็นข้อ ๆ เป็นส่วน ๆ การปฏิบัตินั้นก็เป็นที่จุดศูนย์กลาง
ของพระพุทธศาสนา เพราะว่า แม้จะคั่นคว่ำลึกลึกลึ ซึ่งตามที่ว่าไว้ว่าลึกลึกลึได้เฉพาะส่วน
แต่ว่าการปฏิบัตินั้น จะต้องปฏิบัติด้วยหลักใหญ่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความ
ซื่อตรง ด้วยความแนใจว่าด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยความแนใจว่า การกระทำนั้น
ไม่ขัดขวาง อย่างน้อยแก่ตัวเอง คือ ไม่ใช่ด้วยความโลภ หลง ไม่ใช่ด้วยความต้องการ
ชื่อเสียง แนใจว่าทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ เห็นว่า สิ่งนั้นเป็นมงคลแก่ตนและ
แก่ส่วนรวมจึงทำ ฯ

—◆—
ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๙

แต่ง ไทยเป็นมคอธ

พ.ศ. ๒๕๔๓

พุทธศาสนเน ธรรมวิงโย นาม อัจฉิตพุโพ โหติ กาศพุโพ จ, โส หิ พุทธศาสนสุส
 จิตติยา อสมโมสาย ภิกขุโยภาวาย เวปุลลสาย ส่วคตติ ๑ พุทธศาสนนญจ นามเต สพุเพเหว
 พุทธศาสนิกเกหิ สกกาตพุโพ โหติ ครุภาตพุโพ มานิตพุโพ ปุชิตพุโพ อปจิตพุโพ ๑ อิห
 มนุสสานัน สรณมุตตมม โหติ ยมาคมุม มนุสสา ตโย อคเด สมปาปฺปนฺนติ ทิฏฐมมิกคโด
 สมปรายิกคโด ปรมคโด จาติ ๑ ยญจ มหากุกกิวัสสส ฉฏฐมมหาราเชน สยามิกานมินุเทน
 วุคตติ “พุทธศาสนเน หิ สมมาปฏิปตติ อัจฉิตพุพา ว, सा ज विचारणप्लवणमाकमु
 मपातेतुपाति तं सज्जमेव ๑ ตสฺมา หิ อิมํ ราโชวาทถถ มนสิกริตา พุทธศาสน
 ธรรมวิงโย โยนิโส กาศพุโพ, อัจเจตํ กุสลํ วุฑฒิเยว ปาฏิกงฺขา โน ปริหานิ ๑

ตตรายมคโด “ยํ ยํ มนุสสา อภิปคฺคณฺนติ, ตํ ตํ สมมาปฏิปตติวเสน สพุทฺธิติ;
 สเจ เอตตคเมว อคถํ มนสิกรเยยฺยํ, सा समपฏิปत्ति मनुससानं อิธ षासुविराय
 ปโหติ; พุทธศาสนเน ปน ธรรมวิงโย นาม วิचारणप्लवणावทฺถณมคโด ว ๑ ธรรมวิงโย หิ
 สกกา โหติ อนนคปริยาเยน กาคุ ๑ ยํ สหการกา สมานฉนฺทา สมคคา หุตฺวา พุทธศาสน
 ธรรมวิงยมูลกํ นิธี นิตฺทิตฺวา พุทธศาสนเน นานากรณียานมฉลตฺรสมิ ธรรมวิงยํ กาคุ
 มนสิกริตฺติ, อยํ ตคฺคต สามิจิ ๑ เอวํ กริตฺตานิ เอกํ กุสลํเยว ๑ เอวมฺปนคค
 มนสิกาตพุโพ “อิหํ กสฺสจเยว กรณียสฺส กุสลํ โหติ น สพุเพสนฺติ ๑

ตสฺมา วิจยการเกหิ พุทธศาสนเน ธรรมวิงยํ มนสิกริตฺติเตหิ ปจฺฉมํ ตาว “กิตฺตนาม
 กริตฺตมาติ เจว “กิตฺตจายิ พุทธศาสนเน ธรรมวิงโย มหาภาโร เจว มหากรมฉจ, อยมฺปน
 พุทธศาสนสุส เอกเทโสเยว โหตีติ จาทินา นเยน อคตฉลยฺยตาย สมฺนฺนาคเตหิ ภวิตพุโพ ๑
 เอตฉจ โส พุทธศาสนํ คมกิริ โหติ พุทฺทสํ พุทฺทโพธิ สนคํ ปณฺธิคํ อคคภาวจริ นินฺน
 ปฉยิตเวทนียํ, ตสมิ พุทธศาสนเน ธรรมวิงโย น สกกา โหติ สพุเพน สพุโพ ปริปุเรตฺติ ๑
 ตมฺปน อปฺปฏิวฺปิเยว ยํ “อิหํ พุทธศาสนํ อติวิตถารนยเมวาคิ โอลินฉิตตา หุตฺวา กรณีย

น กรเญย์ ๑ เหวณฺหิ โว สิภฺชิตฺตฺพฺ “เอตํ กาทฺตฺพฺเยว ทฺทฺหํ กาทฺตฺพฺ โยนิโส จ กาทฺตฺพฺ
 โหตีติ; ปุเรตรํ เจตฺถ จินฺเตตฺตฺพฺ “น โช ปเนตํ สฺพฺ สุนฺทฺรํ เจวสฺส สาทฺถณฺจ ยํ
 ฐมฺมวិยจกมฺมํ นิฏฺฐิตฺตฺนฺติ ๑ เตน ฐมฺมวិยํ กโรนฺตฺวา กตฺตฺกมฺมยตาณฺนฺเทน สฺมาหิตฺตฺจิตฺเตน
 จ กรเญย์, เอตฺถ จ เอวํ สํวเรญฺญํ “กถํ นาม อมฺหากํ ฐมฺมวิยสฺส กรณฺวิธานํ ปเรหิ
 สฺทิสกมฺมการเกหิ สฺทฺธิ วิรูชฺฌณภาเวน น สํวตฺเตยฺยาติ ๑

พฺทฺทฺสฺสฺสเน จ ฐมฺมวิยการโก นานปฺปการเหหิ วิจฺฉินฺตุํ สกฺโกติ ๑ ยํ วิจฺฉินฺตุํ
 อิจฺฉติ ตํ ปจฺเจกเทสโต ว สฺมปาเทตฺตฺพฺ ๑ สฺมมาปฺปฏิปฺตฺติ พฺทฺทฺสฺสฺสเน ปมาณฺเยว ๑ โส
 หิ ฐมฺมวิโย โยนิโส กโตปิ ยถาวุตฺตฺนฺเยน เอกเทเสเนว กโต โหติ ๑ ฐมฺมวิยกรณฺเณ ปน
 สฺมมาปฺปฏิปฺตฺติ อปฺปมาเทน เจว สุจฺริตาชฺชวาทิหิ จ “อโย ฐมฺมวิโย เนว ปเรสํ อนฺตมฺโสปิ
 อตฺตโน อฺปฺสคฺคภาเวน ปวตฺติโต ภวิสฺสตี, น โลภาหิหิ, น ลากฺสิโลกฺตฺถาย; อถโช
 อตฺตโน เจว ปเรสณฺจ มจฺจลฺลตฺถาย กโต ภวิสฺสตีติ เอวํ โยนิโสมนสิกาเรน จ
 สฺมปาเทตฺตฺพฺพาติ ๑

พระธรรมกิตติวงศ์   สूरเตโช
 สันามหลวงแผนกบาลี

วัดราชโอรสาราม

แต่ง
 ตรวจแก้.